

Rumi begint zijn meesterwerk met ‘Bisjnuw’ of ‘luister’. Hebben we niet twee oren en één mond? In feite zegt hij: voorwaarde voor mystieke beleving is niet spreken maar luisteren:

Luister naar de fluisteringen van het riet, luister hoe het weeklaagt over de scheiding. Losgesneden van mijn bed van riet roert mijn treurzang man en vrouw als een wijding..

Het riet wordt losgesneden van zijn rietbed, zoals de mens wordt losgesneden van zijn navelstreng. Waarna de ziel op aarde ronddoelt en terugverlangt naar haar oorsprong. Het uiterlijk van de rietfluit zegt iets over dat zielsverlangen. Van buiten een geel stuk bamboe, van binnen leeg, zeven gaten erin gesneden; wanneer de fluitist niet in het riet ademt komt de fluit niet tot leven. Wanneer God niet in de mens ademt, komt die niet tot leven. Slechts één lied kent het riet. Het geluid dat echt uit de ziel voortkomt, bereikt de Grote ziel. Is het de fluitist die de kwaliteit bepaalt, of is hij slechts een medium dat een goddelijke ademtocht door zich heen laat blazen?

Zoekend naar begrip; een luisterend hart voor mijn verlangen, óók door de pijn van afscheid en verlatenheid gewond.

Wanneer we teruggeworpen op onszelf, diep verdriet meemaken, zoeken we naar iemand om dat te delen. Iemand die weet wat verdriet is. Iemand met wie we zielsverwantschap voelen. We kunnen onze honger niet delen met iemand die verzadigd is, onze dorst kunnen we niet duidelijk maken aan iemand die geen droogte kent. ‘Vraag over bronnen in de woestijn, aan verdwaalden met hun karavaan. Jij aan de oever van de Eufraat, kun jij de waarde van water verstaan?’ (Saadi)

Ieder mens, door de afstand tot zijn oorsprong bevangen, verlangt terug naar de tijd die hem daarmee verbond.

Het is natúúrlijk, om terug te verlangen naar je geboortegrond en de tijd van je jeugd; en daarmee je oorsprong te beseffen. In tijd en ruimte zullen mensen altijd vreemdelingen blijven. Een vreemde zijn in deze wereld kan je leiden tot de Ene die je lief heeft. En die je liefhebt.

Ik zong mijn lied van verlangen en klagen, voor alle rangen en standen, de slechten en de goeden.

In goed en kwaad hebben we U geraadpleegd, maar we zijn vaak oostindisch doof voor Uw aanwijzingen en signalen. Wat is de ziel? Onder meer het bewust zijn van goed en kwaad, zich verheugend over vriendelijkheid en verdrietig over wreedheid.

Bewust of onbewust stelden zij in mijn gezelschap behagen; allen vonden in mij terug wat zij al in zichzelf bevroedden.

De een zal naar de rietfluit luisteren en zal het kattengejank noemen. De ander zal luisteren naar de virtuositeit van de fluitist. Een derde luistert naar de diepe gevoelens die worden vertolkt. En een volgende wordt vanaf het eerste moment overweldigd door emoties. Sommige mystici voelen een diep heimwee naar hun Schepper vanaf de eerste noot. Zij *horen Anta hasbî, anta kâfî yâ Wadûd* - 'Jij bent mij voldoende, jij bent mij toereikend, O Liefdevolle!' Maar er wordt met, 'wat zij al in zichzelf bevroedden' meer gezegd. Eigenlijk heeft eenieder al in zich wat nodig is om de innerlijke betekenis van woorden en klanken te absorberen en te begrijpen.

Mijn geheim bevindt zich niet ver van mijn tranenklacht, geest en lichaam kunnen zich niet voor elkaar verbergen.

De essentie van de klagende toon van de rietfluit bevindt zich dichtbij wat ermee wordt gezegd; valt er misschien wel mee samen. Wanneer boodschap en klank, vorm en inhoud, één worden, is de beleving optimaal, dit betekent overeenstemming tussen denken, voelen en spreken.

Welk oog heeft het licht om dat te zien, welk oor om dat te horen de kracht? De geest te zien kunnen wij van niemand vergen.

Maar wat bedoelt Rumi dan met het oog van het hart? Dat vertelt de vos aan de Kleine Prins van Antoine de Saint-Exupéry, wanneer die afscheid van hem neemt. Vaarwel, zei de kleine prins ... 'Vaarwel', zei de vos. 'Dit is mijn geheim. Het is heel eenvoudig: alleen met het hart kun je goed zien.¹ Het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar.' 'Het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar', herhaalde de kleine prins, om het goed te onthouden. 'Het is de tijd die je hebt verloren aan je roos, die je

¹ Een tekst die daarop lijkt staat in de Koran: 'Ogen kunnen Hem niet bereiken maar Hij bereikt de ogen. Want Hij is de Subtiele. Hij is Zich Bewust van alles. Om het goddelijke te bevatten heeft Hij u 'het oog van het hart' geschonken.' [Koran 6:103-104].

roos zo belangrijk maakt.’ ‘Het is de tijd de ik verloor aan mijn roos...’, zei de kleine prins, om het goed te onthouden.

‘Dat is een waarheid die de mensen hebben vergeten. Maar die moet jij niet vergeten!’

De aandacht die wij aan elkaar besteden is dus een investering, die ons waardevol maakt voor elkaar.

De gedichten van Rumi bevatten de essentie van de roos van geestelijke kennis: niet slechts de geur van de bloem, de weelde van de bladeren, de kracht van de stengel en de voeding door de wortels – maar ook de harde noodzakelijkheid van de doorns.

Rumi komt in deze tijd nog bij ons binnen, omdat hij weet dat we de neiging hebben terug te vallen. Hij pakt ons bij onze kraag en zet ons weer op onze voeten en stelt ons in staat steeds weer helemaal opnieuw te beginnen en spreekt daarmee ons verstaan van onze eigen groei aan. Over het oog van het hart zegt hij: *Wil God gezien worden, dan moet dat in een licht geschieden, dat God zelf is. Boven het verstand, dat zoekt, is nog een ander verstand, dat niet meer zoekt.. Het oog waarin ik God zie, is hetzelfde oog waarin God mij ziet; mijn en Gods oog, is één oog en één weten ..*

Geen wind maar vuur is het geluid van het riet. Een ieder die dat vuur niet heeft zal horen: verdwijnt!

Liefde is een vuur dat niets van de minnaar overlaat. Echt verlangen is geen alledaagse emotie. De Geliefde kent de stem van de minnaar. Om die stem in de rietfluit te kunnen begrijpen moet de luisteraar minstens een vonk van die liefde plus dat verlangen bezitten om te kunnen ervaren wat er wordt bedoeld met ‘vuur dat nodig is om te mogen blijven:

Het is het vuur van de liefde in het riet, het is de hartstocht van de liefde in de wijn.

We willen tot de kern, tot de essentie doordringen. Zowel het vuur in het riet als de gisting van de druif zijn vruchten van Gods liefde. De geest van de wijn, de vluchtige stof die het tot wijn maakt willen we kennen en ervaren. Het grote ‘waarom’ willen we beantwoord hebben. En we willen de Eigenaar van dat waarom leren kennen. Onder de mystici doet al eeuwen een tekst de ronde waarin God zegt:

‘Ik was een geheime schat en Ik hield ervan te worden gekend en Ik schiep de schepping om te worden gekend.’

De rietfluit blijft trouw aan eenieder die van zijn intiemste vriend moest scheiden. Zijn verheven sluiers verscheuren de sluiers tot eenwording.

De klank van de rietfluit breekt door muren en overschrijdt grenzen om weer samen te mogen smelten met de Geliefde. Iedere kenner weet dat muziek voeding voor de geest is. De geest verruimt zich vanwege de hooggestemde klanken van de rietfluit, waarin voor de spirituele luisteraar de stem van God doorklinkt. Daar schieten woorden sowieso tekort. Die geestestoestand kan niet worden uitgelegd in woorden.

Wie heeft zo iets als de rietfluit gehoord? Zowel verslavend als ontwennend, zowel vertrouwd als hopeloos verlangend. Voor de een vergif, voor de ander een geneesmiddel. Dat gif en tegengif verdrijft het gif van de onverschilligheid uit sommige harten en kan zelfs de harten van zombies tot leven brengen.

Het riet spreekt van de weg van bloed en traan, vertelt van liefdeswaanzin als die van Madjnoen.

De weg van bloed en traan is het offer dat we brengen om geestelijke ontwikkeling en liefde te mogen ervaren. De universele liefde laat ons zeggen: ‘Hol mij van binnen uit en maak gaten in mijn hart, want Uw licht komt bij mij binnen waar zich mijn wonden bevinden...’

Wat de tong spreekt wordt slechts door het oor verstaan. De zin van dit alles wordt slechts toevertrouwd aan wie de zintuigen is voorbij gegaan ...
en die ook de taal is ‘voorbij gegaan’.

Zoals in: Denkend aan oorlog en geweld, aan liefde en overgave vind ik geen woorden. Hoe onmachtig voel ik mij tegenover de diepste werkelijkheden. Hoe onmachtig zijn wij als mens de ander te bereiken? Wat zijn trouwens deze letters, dat ze je geest zouden vervullen, wat zijn ze? Zij zijn de doorns die de rozen omringen. Ja, ik wil de letters opheffen door middel van stem en taal. En ik zal met jou, mijn vijand, een gesprek hebben voorbij alle letters, voorbij alle stem en taal.

**Onze van melancholie vervulde dagen gaan in leegte teloor;
ons leven gaat in gemis en brandend verlangen voorbij.**

Rumi gebruikt hier een stijl van spreken die *Uslûb al-Hakîm* wordt genoemd. Dit betekent dat je de aangesprokene niet wilt kwetsen met kritiek maar indirect wel iets over zijn of haar toestand zegt door in de ‘wij vorm’ te spreken. Door je eigen optiek en die van de luisteraar te mengen, betrek je elkaar bij de boodschap.

Laat het verleden los. Wat stelt het voor?

Wanneer ú maar blijft bestaan, want geen is zo zuiver als U!

Wanneer we de rekening van ons leven opmaken, hebben we soms de neiging tot wanhoop te vervallen. Rumi schenkt in deze verzen troost. Het is niet zo dat je te laat bent om je leven te veranderen. Het is nooit te laat, ‘Al weet je dat je laatste ademtocht is aangebroken, zaai met je pit een boom.’

**Een vis is in het water in zijn element, maar zijn dorst wordt
nooit gelest. Wie niet vindt wat hij nodig heeft om te groeien,
vallen de dagen lang.**

Het licht is klaar om te worden ontvangen, stel jij je hart maar open!

Kunnen wij hen die onbezonnen zijn, met rijpheid boeien?

Het onuitspreekbare blijft onuitspreekbaar ben ik bang.

En met u de vrede..